

HYPERICUM 9, juni 2010

Bijzondere vondsten FWT-FLORON 2009

O.G. Zijlstra & P.F. Stolwijk

Het jaar 2009 is met voor Twente acht nieuwe taxa wederom een succesvol jaar gebleken. Nieuw voor Twente waren *Anagallis tenella* (Teer guichelheil), *Bidens radiata* (Riviertandzaad) *Euphorbia maculata* (Straatwolfsmelk), *Juncus (tenuis subsp.) anthelatus*, *Polypogon viridis* (Kransgras), *Potamogeton x lintonii*, *Potentilla x mixta* (Kruipganzerik x Vijfvingerkruid), *Rosa 'Hollandica'* (Hollandse rimpelroos) en *R. columnifera* (Schijnegelantier). Opmerkelijk zijn de vele bijzondere vondsten in De Doorbraak ten zuiden van Almelo. Ook urbane soorten die vooral in het westen van het land min of meer ingeburgerd zijn, worden steeds vaker in Twente gemeld.

- *Anagallis tenella* (Teer guichelheil): **Nieuw voor Fwt-Floron.**

Bij Diepenheim (236-468). Een vijftal planten in afgegraven grasland. Een intrigerende vondst! De soort is in de twintigste eeuw uit (vrijwel) elk van zijn binnenlandse groeiplaatsen verdwenen (behalve in Noord-Brabant), maar is recent weer gemeld, o.a. uit de Achterhoek. Deze vondst lijkt dus in die trend te passen.

Inmiddels staat echter vast dat *Campanula rapunculus*, (Rapunzelklokje), *Centaureum erythraea* (Echt duizendguldenkruid), *Dactylorhiza maculata* subsp. *maculata* (Gevlekte orchis), *D. majalis* subsp. *praetermissa* (Rietorchis), *Parnassia palustris* (Parnassia) en mogelijk *Euphrasia stricta* s.l. (Stijve ogentroost) hier zijn ingebracht. (Gerrit en Jan Meutstege)

Teer guichelheil (foto GERRIT MEUTSTEGE)

- *Asplenium scolopendrium* (Tongvaren): Twintigste km-hok.

Oldenzaal, Grootte Veld, aan de Gammelkerbeek (257-481). Een grote plant op de voet van een *Alnus* (Els) en een kleine plant op de beschoeiing. Twintigste km-hok. Het aantal recente (na 2004) vindplaatsen is onbekend, maar zal beduidend lager liggen. De meeste groeiplaatsen zijn op muren; epifytische groeiplaatsen zijn schaars in Twente. (Andries van Renssen)

- *Aster tripolium* (Zulte): Tweede vondst FWT-FLORON.
Bornerbroek, Pastoor Ossestraat (241-481). Een exemplaar, in nieuw deel van De Doorbraak. (Jo Schunselaar).

Zulte (foto PIETER STOLWIJK)

- *Bidens radiata* (Riviertandzaad): **Nieuw voor Fwt-Floron.**
Buurserzand, Rietschot (252-464). Natuurontwikkelingsterrein. Deze soort is bijna alleen uit het oostelijke rivierengebied bekend. Eén vondst daarbuiten in de gemeente Berkelland (bron: waarneming.nl). (Peter Spee)

Riviertandzaad (foto PIETER STOLWIJK)

- *Bolboschoenus maritimus* (Heen): Zevende km-hok; vierde melding sinds 2005.
Wierden, Beverdamsweg (237-482). In een overloopbekken. (Pieter Stolwijk)
- *Cardamine corymbosa* (Eenbloemige veldkers): Derde km-hok.
Glanerbrug (263-470). In tuin. (Henk Schurink)

Heen (foto PIETER STOLWIJK)

- *Chaenorhinum originifolium* (Marjoleinbekje): Tweede km-hok.
Hengelo, Thiemsbrug (251-477). Tussen stoeptegels. (Jan Zwieneberg)

- *Chenopodium hybridum* (Esdoornganzenvoet):
Derde km-hok.

Enschede, Roombeek (258-473). Een plant,
op een zandhoop. (Jo Schunselaar)

- *Centunculus minimus* (Dwergbloem): Derde km-
hok.

Lattrop, Sterrenwacht (262-493). Ruim 100
planten aan de oever van een gegraven
poel, met o.a. *Pilularia globulifera* (Pilvaren).
Derde km-hok; tweede melding sinds 2005.
De plant is hier in 2008 al gevonden (toen
met enkele exemplaren) door Robbert Bou-
man (Amsterdam), maar de opgave kwam te
laat voor de Bijzondere vondsten in Hyperic-
um 8. (Jacques Bielen & Jelle Hofstra).

Marjoleinbekje (foto JAN ZWIENENBERG)

- *Cyperus eragrostis* (Bleek cypergras): Derde en
vierde km-hok.

Almelo, bij UCN (44-483). Twee exemplaren
aan de Doorbraak. (Jacques Bielen & Jelle
Hofstra). Bornerbroek, Pastoor Ossestraat
(241-481). Elf exemplaren aan de oever van
een nieuwe watergang. (Pieter Stolwijk)

Bleek cypergras (foto PIETER STOLWIJK)

Cyperus fuscus (Bruin cypergras): Negende
km-hok; vierde melding sinds 2005.

Wierden, Beverdamsweg. Meer dan 500
exemplaren in een overloopbekken. (Pieter
Stolwijk)

Bruin cypergras (foto PIETER STOLWIJK)

- *Dryopteris affinis* (Geschubde mannetjesvaren): Tiende km-hok, vierde sinds 2005. Noord van Enschede, Oosterveld (256-477). Wederom een vondst van deze zich uitbreidende varensoort. (Gerben Winkel)

- *Euphorbia maculata* (Straatwolfsmelk): **Nieuw voor FWT-FLORON.** Glanerbrug, Ouverturestraat (263-470). Massaal tussen straatstenen. De soort is heren der in Nederland ingeburgerd, nog het meest in Limburg. (Henk Schurink)

- *Geranium lucidum* (Glanzige ooievaarsbek): Vierde km-hok. Hengelo, Herinckhavestraat (251-477). Onder bomen in groenstrook. Na Oldenzaal en Enschede, nu dus ook in Hengelo. (Jan Zwieneberg)

Glanzige ooievaarsbek (foto JAN ZWIENENBERG)

- *Geranium purpureum* (Klein robertskruid): Derde en vierde km-hok. De Lutte, spoorbaan (263-480). Tientallen planten in ballastbed (Pieter Stolwijk). Almelo, stationemplacement (241-486). Een tiental planten in ballastbed, met o.a. *G. robertianum* (Robertskruid). De soort zal algemener zijn dan we weten, maar het biotoop (ballastbed) is slecht toegankelijk. (Piet Vogelzang)

Klein robertskruid (foto PIETER STOLWIJK)

- *Hieracium caespitosum* (Weidehavikskruid): 17de km-hok; vijfde sinds 2005. Oost van Hellendoorn (228-490), in berm. (Johan Alferink)

- *Hordeum jubatum* (Kwispelgerst): Tweede km-hok. Bornerbroek, Krikkenven (242-481). Twee planten in berm zandweg. De groeiplaats in het Enschedese havengebied is allang verdwenen. (Pieter Stolwijk)

Kwispelgerst (foto PIETER STOLWIJK)

- *Juncus anthelatus* [syn. *Juncus tenuis* subsp. *anthelatus*]: **Nieuw voor FWT-FLORON.**

Bij Bornerbroek en Wierden, De Doorbraak (243-482, 237-482 en 238-481). Totaal enkele tientallen planten, samen met o.a. *J. tenuis* (Tengere rus). (In 243-482 al in 2008 gevonden, toen met één exemplaar). De precieze status van dit taxon is nog niet duidelijk. Leni Duistermaat (NHN) houdt het voorlopig ook op *Juncus anthelatus*. (Pieter Stolwijk)

Juncus anthelatus (foto PIETER STOLWIJK)

- *Lathyrus sylvestris* (Boslathyrus): Zevende km-hok.
Vriezenveen, aan het spoor (237-490). Twee groepen op het spoortalud, totaal een tiental planten. (Piet Vogelzang)

- *Linaria purpurea* (Walstroleeuwenbek): Tweede km-hok.
Hengelo, Backenhagenlaan (251-476). Na sloop van bebouwing op braakliggend terrein. (Jan Zwienenberg)
- *Lycopodium clavatum* (Grote wolfsklauw):
Twaalfde km-hok, vierde melding sinds 2005.
Archemerberg (225-498). Vijf exemplaren, in berm langs zandpad. (Jouke van der Kamp)

- *Mentha pulegium* (Polei): Tiende en elfde km-hok.
Zuidwest van Almelo (237-482; 238-481). Vijf plekken met steeds een of twee planten; op de kale oever van De Doorbraak. Tiende en elfde km-hok. De indigeniteit van deze soort is moeilijk vast te stellen (vondsten in stedelijk gebied gaan zeer waarschijnlijk terug op verwildering), maar de hier gemelde vindplaatsen zouden natuurlijk kunnen zijn. Een eerder in 2009 gemelde vondst aan het Twentekanaal (242-473) van Wytze Boersma zou ook oorspronkelijk kunnen zijn. (Peter Spee & Pieter Stolwijk)

Walstroleeuwenbek (foto JAN ZWIENENBERG)

- *Polypogon viridis* (Kransgras): **Nieuw voor FWT-FLORON.**

Enschede, Ruwenbos (256-469). Een vijftal exemplaren, tussen straattegels. (Pieter Stolwijk)

- *Potamogeton x lintonii*: **Nieuw voor FWT-FLORON.**

Rossumerbeek (258-487). Determinatie John Bruinsma. Met de huidige kennis is het onduidelijk of naast *P. crispus* (Gekroesd fonteinkruid) de andere oudersoort *P. mucronatus* (Puntig fonteinkruid) of *P. pusillus* (Tenger fonteinkruid) is. (Andries van Rensen)

Kransgras (scan)

- *Potentilla supina* (Liggende ganzerik): Tweede km-hok.

Noord van Enschede, Deurningerweg (256-477). Ongeveer 15 exemplaren in een natuurontwikkelingsterrein; met o.a. *Juncus tenageia* (Wijdbloeiende rus). De eerste vondst (1991) betrof een baggerdepot aan het Twentekanaal bij Goor. Door vergraving bestaat deze vindplaats niet meer. De soort wordt in Nederland vrijwel uitsluitend op slikkige strandjes aan de grote rivieren gevonden. (Andries van Rensen & Otto Zijlstra)

Liggend ganzerik (Foto OTTO ZIJLSTRA)

- *Potentilla x mixta* [*P. anglica* x *P. reptans*] (Kruipganzerik x Vijfvingerkruid): **Nieuw voor FWT-FLORON.**

Deze bastaard valt vooral op doordat hij zowel 4-tallige (*P. anglica*) als 5-tallige (*P. reptans*) bezit. (Excursie FWT)

Potentilla x mixta (foto PIETER STOLWIJK)

- *Rosa 'Hollandica'* (Hollandse rimpelroos): **Nieuw voor FWT-FLORON.**
Engbertsdijksvenen (242-496), langs paadje. (Excursie FWT)
  - *Rosa columnifera* (Schijnegelantier): **Nieuw voor FWT-FLORON.**
Arriër Koeland (227-503). Dit taxon wordt in de Flora van Nederland onder *Rosa rubiginosa* (Egelantier) gerangschikt. (Wytze Boersma)
  - *Verbascum lychnitis* (Melige toorts): Derde Km-hok.
Enschede (254-472), havengebied. (Pieter Stolwijk)
-